

VUOSIRAPORTTI 2010

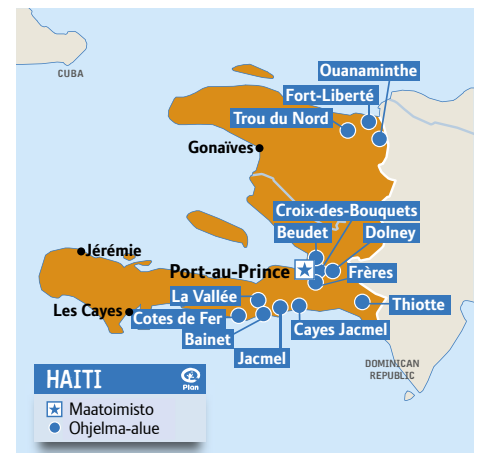

Haiti

Plan on toiminut Haitissa vuodesta 1973 ja toimii kymmenellä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 18 321 kummilasta.

Haiti on yksi maailman köyhimmistä maista, jossa 55 prosenttia väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä. Tammikuun 12. päivä 2010 tapahtunut maanjäristys oli tuhoisa jo valmiiksi huonossa tilanteessa olleelle maalle. Pääkaupunki Port-au-Prince tuhoutui ja 230 000 ihmistä menehtyi. Elintärkeää infrastruktuuria kuten sairaaloita, teitä ja lentokenttiä tuhoutui. Hallitukselle, YK:lle ja kansalaisjärjestöille kuuluvia rakennuksia tuhoutui samalla kun sähköjakelu ja vesijärjestelmät lakkasivat toimimasta. Suru, pelko, vammat ja traumaattiset kokemukset levisivät kansan keskuudessa.

Yli puolet maanjäristyksestä kärsineistä oli lapsia. Lapset ovat myös kaikkein haavoittuvaisimpia onnettomuuksille. Monet ovat menettäneet kotinsa ja perheenjäseniään sekä joutuneet muuttamaan uusille alueille eikä heillä ole ollut mahdollisuutta käydä koulua. Lokakuussa 2010 puhkesi tuhansia sairastuttanut koleraepidemia, joka on aiheuttanut satoja kuolonuhreja. Haiti käy läpi aikaa, jona vaikeudet ovat valtavia, mutta jossa on myös suuria mahdollisuuksia jälleenrakentaa maa vuoropuhelussa ja yhteistyössä maan lasten ja nuorten kanssa.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Miksi Plan toimii Haitissa?

1. Lapsilla on oikeus terveyteen ja kehitykseen – 175 000 lasta tekee työtä kotona eikä pääse kouluun, ja monet joutuvat ruumiillisen kurituksen ja muun väkivallan uhreiksi.
2. Lapsilla on oikeus elämään – 22 prosenttia alle 5-vuotiaista lapsista on alipainoisia.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen – vain 60 prosenttia kouluikäisistä lapsista käy koulua.

Planin työn painopisteet Haitissa

- Tehdä työtä lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi kodeissa.
- Lisätä kotitalouksien taloudellista turvaa jotta vähennettäisiin äärimmäistä köyhyyttä, joka johtaa myös sosiaaliseen syrjäytymiseen.
- Kohentaa opetuksen laatua ja saatavuutta.
- Lisätä lasten turvallisuutta suojelemalla niitä lapsia, jotka ovat jääneet yksin maanjäristyksen jälkeen.
- Vahvistaa paikallisia yhdistyksiä kuten lasten- ja nuortenryhmiä, jotta ne itse voisivat vaikuttaa oman alueensa kehitykseen.
- Työskennellä lasten terveyden kohentamiseksi parantamalla ravitsemusta, rokotusten kattavuutta ja terveydenhoidon saatavuutta.
- Tehdä vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Työskennellä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Maanjäristys muutti Haitia ja myös Planin työtä Haitissa. Pitkäjänteisen työn sijaan tarvittiin nyt pikaista katastrofiapua. 282 Planin työntekijää sai ensimmäisinä kuukausina katastrofityötä tukevaa koulutusta. Kesäkuun 2010 loppuun mennessä oli 112 liikuteltavaa terveystyöntekijää pystytetty Haitin länsi- ja kaak-

koisosiin ja yli 7 300 potilasta oli saanut hoitoa niissä. Maalis-kuun ja kesäkuun välillä toteutettiin ns. cash for work –hanke, joka vaikutti 148 698 asukkaan elämään Haitin länsiosassa. Hankkeen ajatuksena oli se, että asukkaat itse rakentaisivat yhteisöjä, uusia työtilaisuuksia syntyisi ja perheiden toimeentulo kohenisi. Työtehtävinä oli mm. seinien korjaaminen, puiden istuttaminen ja väliaikaisten koulujen pystyttäminen. Kesäkuun loppuun mennessä oli tällä tavalla saatettu loppuun jälleerakennustyö 75 yhteisössä Jacmelin ja Croix des Bouquetsin alueilla.

Kesäkuuhun mennessä 350 ihmistä (mm. opettajia ja Planin henkilökuntaa) oli saanut koulutusta lasten turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä ja 30 lapsiturvallista aluetta oli vahvistettu Jacmelin ja Croix des Bouquetsin ympäristössä.

Plan toteuttaa Haitin koillisosassa yhdessä useiden muiden järjestöjen kanssa hiv/aidsin vastaista hanketta. Hankkeessa on kolme pääteemaa: ennaltaehkäisevä työ, palliatiivinen hoito sekä vanhempansa menettäneiden tai muuten haavoittuvassa asemassa olevien lasten tukeminen. Hanke on ollut käynnissä kolmen vuoden ajan ja viime vuonna saavutettiin seuraavia tuloksia: 6 000 hiv-tartunnan saanutta on saanut hoitoa ja tukea sekä yli 1 000 perhettä taloudellista tukea ja tukea koulunkäyntiin. 50 000 lasta on myös saanut tietoa hiv/aidsista.

Koulunkäynti

Vuoden 2010 saavutuksia

130 koulua jälleerakennettu maanjäristyksen jälkeen
975 opettajaa ja rehtoria sekä 70 alue-edustajaa saanut koulutusta psykososiaalisesta tuesta

Takaisin kouluun maanjäristyksen jälkeen

Tammikuun 12. päivänä tapahtunut maanjäristys aiheutti sen, että 4 800 koulua, eli 80 prosenttia Haitin kouluista, tuhoutui kokonaan tai kärsi vaurioita. Medjine on yksi 200:sta Croix des Bouquetsin lähistöllä sijaitsevan Barronin koulun oppilaasta. Maanjäristyksen jälkeen hän pelkäsi, ettei enää voisi käydä koulua, sillä hänen alueensa koulu oli tuhoutunut. Planin tuen

avulla lapset pystyivät kuitenkin palaamaan kouluun vain kaksi ja puoli kuukautta maanjäristyksen jälkeen.

”Uskoin, että koulu sulkisi ovensa iäksi. Olin niin iloinen, kun sain aloittaa koulun uudestaan! Plan vei paikalle teltan, jotta opetus voisi alkaa. Myös vessoja rakennettiin ja nyt näen, kuinka meille rakennetaan uutta koulurakennusta. Olen todella iloinen”, kertoo Medjine.

Jotta lapset voisivat palata kouluun mahdollisimman nopeasti, Plan pystytti tilapäisiä luokkahuoneita, joita vaihdetaan vähitellen pysyvämpiin ratkaisuihin. Opettajille ja oppilaille on rakennettu käymälöitä ja Plan on hankkinut kouluihin koulutarvikkeita. Opettajat ovat myös osallistuneet tärkeisiin koulutuksiin psykososiaalisesta tuesta, lapsen oikeuksista ja katastrofienhallinnasta.

Planin työ Barronin koulussa on esimerkki Planin työstä, joka tukee Haitin hallituksen työtä käynnistää opetusjärjestelmän toiminta uudelleen ja kohentaa koulutusjärjestelmää, sekä saada lapset palaamaan kouluun mahdollisimman pian.

”Tammikuun 12. päivän jälkeen olimme täynnä epävarmuutta – emme tieneet, kuinka voisimme avata koulun uudelleen, siellä meillä ei ollut lainkaan resursseja – koulurakennus oli tuhoutunut eikä meillä ollut muuta koulutilaa. Tarkastuksen jälkeen Plan teki kartoituksen vahingoista ja tuki meitä niin, että tunnit pystyivät alkamaan uudestaan huhtikuussa. Planin tuen ansiosta emme menettäneet kouluvuotta”, sanoo Barronin

koulun rehtori Jean Saint-Claire.

Jo ennen maanjäristystä Plan teki tiivistä yhteistyötä opetusministeriön kanssa tukeakseen koulujen rakentamista, opettajien koulutusta, opettajain- ja vanhempainyhdistysten perustamista, koulumateriaalien hankkimista sekä koulumaksujen maksamista. Tämä työ on jatkunut myös maanjäristyksen jälkeen. Erona aiempaan on, että Plan on opetuksen pitkäjänteisen kehittämisen lisäksi keskittänyt työtään voimakkaasti myös nopeisiin ratkaisuihin, jotta lapset voisivat palata kouluun mahdollisimman nopeasti.

Siitä huolimatta, että monet maan kouluista on rakennettu uudelleen, on vielä jäljellä laajalti työtä, sillä noin puolella miljoonalla 6-18-vuotiaalla lapsella ei edelleenkään ole mahdollisuutta käydä koulua.

Toimeentulo

Vuoden 2010 saavutuksia

4 757 naista ympäri maata osallistunut koulutus- ja pienlainahankkeisiin, heistä 4 664 suorittanut hyväksytysti kaikki kurssit

Maaseudun naiset kohentavat toimeentuloaan

Haitilaisten, erityisesti maaseudulla asuvien naisten, koulutustaso on heikko. Plan toteuttaa yhdessä Fonkoze-järjestön kanssa maaseudun naisille suunnattua pienlainahanketta. 60 prosenttia hankkeessa mukana olevista lainanottajista ei aiemmin osannut lukea eikä kirjoittaa.

Hankkeessa osallistujat oppivat lukemaan ja kirjoittamaan kirjaimia ja lukuja sekä sanoja ja lyhyitä lauseita, jotka ovat tärkeitä liiketoiminnassa. Osallistujat saavat koulutusta myös johtajuuden ja solidaarisuuden toteuttamisesta lainaryhmätöiminnassa sekä pienyrityksen toiminnasta. Myönnettävät lainat ovat alle 75 dollarin suuruisia ja lainanottajat saavat Fonkozeilta ja Planilta tukea takaisinmaksusuunnitelman laatimisessa.

Fonkozen koulutusohjelmassa työskentelevä Myriam selittää, kuinka tärkeää koulutus on:

”Naiset, jotka eivät osaa lukea, kirjoittaa eivätkä laskea, joutuvat helposti huijausten uhreiksi. Heitä on helppo huijata,

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

koska he eivät tunnista sanoja ja lukuja. Lisäksi he kärsivät nöyrytyksestä, jonka aiheuttaa se, etteivät he voi allekirjoittaa virallisia asiakirjoja omalla nimellään vaan joutuvat vain kirjoittamaan rastin tai painamaan sormenjälkensä paperiin.”

Rosimène ja Ketteline ovat maaseudulla asuvia naisia eri puolilta Haitia. He kaikki ovat aloittaneet menestyksekkään liiketoiminnan Planin ja Fonkozen tuella. Rosimène ostaa paikallisesti tuotettuja tuotteita ja myy niitä eteenpäin suurilla markkinoilla, kun taas Ketteline ostaa ruokatarvikkeita kuten riisiä, papuja ja sokeria Jacmelin kaupungista ja myy niitä sitten omassa yhteisössään.

Hankkeeseen kuuluu myös opetusta lapsen oikeuksista, lasten ja aikuisten välisestä suhteesta sekä lasten koulunkäynnin tärkeydestä. Rosimène ja Ketteline ovat kaikki ymmärtäneet koulutuksen tärkeyden ja lähettävät nyt lapsensa kouluun.

”Olen oppinut, mitä lapsen oikeudet todella merkitsevät. Planin minulle näyttämässä kirjoissa kerrotaan, että kaikkien lasten pitää saada käydä koulua. Olen kertonut tästä myös naapureilleni ja muille yhteisöni jäsenille”, kertoo Ketteline.

Ketteline tuli mukaan hankkeeseen vuonna 2008 ja tämän jälkeen hänen liiketoimintansa on kasvanut niin, että hän voi nyt lähettää kaikki lapsensa kouluun ja valmistaa kahdesta kolmeen aterialla päivässä.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Haitissa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraito 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

